

The Adaptation Study of General Self-Efficacy (GSE) Scale to Turkish

Ayşe AYPAY

Eskişehir Osmangazi University, Faculty of Education

Abstract

The purpose of this study was to adapt the Turkish version of GSE scale developed by Schwarzer & Jerusalem (1995) which were adapted into more than twenty five languages. The study conducted on a total of 693 students from three Universities. The GSE translated into Turkish using translation-back translation method. For the construct validity, principal components analysis with varimax rotation was used. As a result of the factor analysis, a two-factor structure with eigenvalues higher than 1 emerged. In order to check criterion validity of GSE, Coping with Stress Scale and Rosenberg's Self-Esteem Scale were used. Alpha internal consistencies for the two factors were found between .79 and .63 respectively. The overall alpha internal consistency of the GSE was found .83. Test-retest reliability scales was found to be ($r=.80, p<.001$). These results led the author to consider that the Turkish version of the GSE scale valid and reliable. Findings indicated that GSE scores significantly differ regarding gender and age.

Key Words: *Self-efficacy, general self-efficacy, scale*

SUMMARY

Since Bandura's (1977) original article about self-efficacy theory, the theory of self-efficacy has developed and continued to be applied to a variety of research settings. According to Bandura (1977), an efficacy expectation is the conviction that one can successfully execute the behavior required to produce the outcomes (s. 193). In this conceptual system, expectations of personal mastery affect both initiation and persistence of coping behavior. By making this analysis Bandura suggest that, efficacy expectations (with given appropriate skills and adequate incentives) are a major determinant of people's choice of activities, how much effort they will expend, and of how long they will sustain effort in dealing with stressful situations (Bandura, 1977; 1986).

In recent years, a derivative of self-efficacy called general self-efficacy has been developed (Scherbaum, Cohen-Charash and Kern, 2006). Although GSE construct originated from the concept of self-efficacy generality, self-efficacy and GSE are distinguishable from each other. Whereas Self-efficacy is a relatively task-specific belief, GSE is a relatively stable, trait-like, generalized competence belief (Chen, Gully, Eden, 2004). Several researchers developed GSE scales.

PURPOSE

The main purpose of this study was to adapt the Turkish version and carry out the validity and reliability studies in a Turkish population of GSE scale developed by Schwarzer & Jerusalem (1995) which were adapted into more than twenty five languages. The secondary purpose of this study was to investigate the Turkish version of GSE scale based on gender and age.

METHOD

The study conducted on a total of 693 students at various class-levels, including Ankara University Faculty of Educational Sciences, Gazi University Faculty of Technical Education and Çanakkale Onsekiz Mart University Faculty of Education. The GSE's English version translated into Turkish using translation-back translation method. For the construct validity, principal components analysis with varimax rotation was used. In order to check criterion validity of Turkish version of GSE scale, Türküm's (2002) Coping with Stress Scale and Rosenberg's Self- Esteem Scale adapted into Turkish by Çuhadaroğlu (1986) were used. For reliability of Turkish version of GSE scale Cronbach alpha and test-retest reliability analyses were conducted. To investigate the Turkish version of GSE scale based on gender and age t-test were conducted.

FINDINGS

As a result of the factor analysis, a two-factor structure with eigenvalues higher than 1 emerged. The first factor explained 26.4 % of the total variance while the second factor explained 21 % of the variance. The two factors together explained 47 % of the total variance. Following the varimax rotation, six items loaded on the first factor and the items under this factor were 3, 4, 5, 7, 8, 10. Four items loaded on high on the second factor. The items were 1, 2, 6, 9 which loaded on the second factor. The factor loadings on the first factor varied from .45 to .72 while factor loadings on the second factor varied from .56 to .79.

The first dimension was named as the “effort and resistance” and the second dimension was named as the “ability ve confidence”. Significant and positive correlations were found with Coping with Stress Scale and Rosenberg’s Self-Esteem Scale respectively ($r=.40$, $p<.001$; $r=.38$, $p<.001$). Cronbach alpha internal consistencies for the two factors were found between .79 and .63 respectively. The overall Cronbach alpha internal consistency of the GSE scale was found .83. Test-retest reliability scales was found to be ($r=.80$, $p<.001$) on a sample of 370 university students in a period of eight weeks.

T- Test results point out that, there were significant differences between GSE scores of The Turkish version of GSE scale based on gender and age. Mean scores of males were higher than girls and mean scores of older students were higher than younger students.

DISCUSSION

The results of reliability and validity analysis of Turkish version of GSE scale are consistent with the results of other versions of GSE scale adaptation studies except Turkish version of GSE scale has a two-factor structure. This difference is thought of may be a cultural differentiation. In this study mean scores of males were higher than girls. Males are more likely to have higher level of GSE than girls. These findings indicate that, gender is a factor of GSE level. These findings support the findings of some research in the literature. Mean scores of older students were higher than younger students. These findings indicate that, age is a factor of GSE level. These findings differ from the findings of some research in the literature.

CONCLUSION

These results led the author to consider that the Turkish version of the GSE scale valid and reliable. Findings indicated that GSE scores significantly differ regarding gender and age.

Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçe'ye Uyarlama Çalışması*

Ayşe AYPAY

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi

Özet

Çalışmanın amacı Schwarzer ve Jerusalem'in (1995) geliştirdikleri ve 25'ten fazla dile uyarlaması yapılan Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe versiyonunu geliştirmektir. Araştırma, üç farklı üniversiteden toplam 693 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Çeviri-tekrar çeviri tekniği ile Türkçe'ye çevirisi yapılan ölçeğin yapı geçerliği için Temel Bileşenler Analizi ve Varimax Döndürme teknikleri kullanılmıştır. Bileşen analizi sonucu, özdeğerleri 1'den büyük iki bileşenli bir yapı ortaya çıkmıştır. GÖYÖ'nün ölçüt geçerliği için Stresle Başa Çıkma Ölçeği ve Rosenberg Öz-Saygı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek bileşenleri için Alfa iç tutarlılık katsayıları .79 ve .63'tür. Toplamda hesaplanan Alfa katsayısı .83'tür. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ($r=.80$, $p<.001$)'dir. Sonuçlar ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerli ve güvenilir olduğunu düşündürmektedir. Bulgular GÖYÖ puanlarının cinsiyet ve yaşa göre anlamlı bir biçimde farklılaştığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Öz yeterlik, genel öz yeterlik, ölçek

Öz yeterlik bir kişinin belli bir bağlamda istenen sonuçları doğurabilecek gerekli davranışları başarılı bir biçimde yapabileceğine olan inancı olarak tanımlanmaktadır (Bandura, 1977, 1986). Bandura'nın öz yeterlik kavramına yüklediği anlam, öz yeterlik kuramıyla ilgili ilk makalesinden (1977) bu yana bu kavramın üzerinde önemle durulan bir psikolojik olgu olmayı sürdürmesinde önemli bir rol oynamıştır. Yeterlik beklentileri kişilerin belirli bir bağlamdaki yetenek ve kapasitelerine yönelik algılarına temellenmiş inançlarını ifade etmektedir. Bandura'ya (1986) göre, davranışlar, kişilerin herhangi bir alanda sahip oldukları gerçek yetenek düzeylerinden çok, o alandaki kapasiteleri ve yeterlikleri konusundaki inançlarından etkilenecektir. Bu bağlamda, kişiler ne kadar güçlü yeterlik beklentilerine sahiplerse o kadar çok aktif olacak ve o kadar çok çaba harcayacaklardır.

Bandura, yeterlik beklentilerini davranışın sonuçlarına yönelik beklentiden ayırır. Yani kişinin belli bir alanda başarılı işler yapma konusundaki kapasite ve yeterliklerine olan inancı ile yapacağı davranışların olumlu ya da olumsuz sonuçlar vereceğine olan inancını bir birinden ayırır. Bu kavramsallaştırma çerçevesinde, kişisel yeterlik

* Bu çalışma 1-3 Ekim 2009 tarihleri arasında Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi tarafından düzenlenen "XVIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı"nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

beklentilerinin güçlüklerle başatma davranışlarını başlatmayı ve sürdürmeyi etkilediğini savunmaktadır. Kişisel yeterlik beklentileri kişilerin belirli bir konuda ne kadar çaba harcayacaklarını, engelleyici ve hoşlanılmayan deneyimlere rağmen davranışlarını ne kadar uzun sürelerle devam ettireceklerini belirlemektedir (Bandura, 1977).

Bandura'nın (1977), öz-yeterliğin algılanış biçiminin performansı etkilediği biçimindeki analizi, davranışın yegane belirleyicisinin beklenti olduğu anlamına gelmemektedir. Bandura'ya göre, yetenek ögesinden yoksun olduğunda, beklenti tek başına istenen performansı doğurmaya yetmeyecektir. Bununla birlikte, bir kişi uygun beceriye sahipse ve uygun güdü durumunda ise o zaman kişinin etkinlik seçiminin, harcayacağı çabanın, stresli durumların üstesinden gelmek için göstereceği çabada ne kadar ısrar edeceğinin başlıca belirleyicisi yeterlik beklentisi olacaktır.

Bandura (1997), doğasında bilişsel olan öz-yeterliğin bilgi yoluyla gelecek etkilere ve değişmeye açık olduğunu düşünmektedir. Bandura'ya (1977) göre, insanlar pek çok bilgi kaynağına (performans başarıları, dolaylı deneyim, sözlü ikna ve fizyolojik durumlar) dayanarak kendi öz-yeterlik düzeyleri hakkında bir yargıya ulaşmaya çalışırlar. Bilginin yeterlik beklentilerine etkisi, onun bilişsel olarak nasıl değerlendirildiğine bağlıdır. Olayların oluşumunda etkili olan bazı bağlamsal şartlar (toplumsal, durumsal ve zamansal) bu bilişsel değerlendirmelere katılır. Bu nedenle başarı deneyimleri bile güçlü genellenmiş kişisel yeterlik beklentilerini doğurmayabilir. Yeterlik beklentileri performansı etkilemekte, dönüşümlü olarak da bir kişinin çabalarının birikimli etkileri tarafından değiştirilmekte olmasına karşın performanstan bağımsız olarak belirlenmektedir. Bu özellikleriyle yeterlik beklentileri, baş etme davranışının oluşu, genelleştirilmesi ve kalıcılığının kestirimi için açık temel sağlarlar.

Bandura (1977), öz yeterlik kuramını ele aldığı makalesinde, her ne kadar öz yeterliği kişinin belirli bir alandaki (bağlamdaki) kendi yeteneğine yönelik algılarının bir değerlendirmesi (örneğin, öğrencilerin matematik, fen bilgisi ve bilgisayar gibi herhangi bir ders alanındaki konuları anlama ve uygulamaya yönelik öz yeterlik algıları ya da öğretmenlerin herhangi bir dersin öğretimi konusundaki öz yeterlik algıları) olarak açıklıyorsa da, aynı makalesinde, bu algıların genellenebilirliğine de işaret etmektedir. Bandura'ya göre, bir kişi herhangi bir bağlamdaki yetenek algısına ilişkin değerlendirmesini benzer bağlamlardaki yetenek değerlendirmelerine genelledebilmektedir. Öz yeterliğin genellenebilirliğine yönelik düşünceler, daha sonra *öz yeterlikten* türetilen ve *genel öz yeterlik* adı verilen yeni bir kavramın gelişimine hizmet etmiştir (Scherbaum, Cohen-Charash ve Kern, 2006).

Bir çok araştırmacı (Chen, Goddard ve Casper, 2004; Chen, Gully ve Eden, 2001, 2004; Desivilya ve Eizen, 2005; Endler, Speer, Johnson ve Flett, 2001; Erez ve Judge, 2001; Judge ve Bono, 2001; Judge, Van Vianen ve De Pater, 2004; Luszczynska, Gibbons, Piko ve Teközel, 2004; Luszczynska, Gutierrez- Dona ve Schwarzer, 2005; Rimm ve Jerusalem, 1999; Scherbaum, Cohen-Charash ve Kern, 2006; Scholz, Gutierrez- Dona, Sud ve Schwarzer, 2002; Scholz ve Schwarzer, 2005; Schwarzer ve Scholz, 2000) öz yeterliğin daha çok bir kişisel özellik gibi görülebilecek olan *genellik* boyutu ile yani *genel öz yeterlik* ile ilgilenmiştir.

Genel öz yeterlik, bir kişinin genel olarak stresli ve zorlu yaşam olaylarıyla başa çıkamadaki yeterlik inancını ifade etmektedir (Scholz ve Schwarzer, 2005). Aynı zamanda, bir kişinin pek çok alanda karşılaştığı ve başa çıkılması zor olan ya da alışık olmadığı yeni durumlar karşısındaki genel güveni olarak da tanımlanmaktadır (Scholz, Gutierrez-Dona, Sud ve Schwarzer, 2002). Bir kişinin yaşadığı daha önceki başarı ve başarısızlık deneyimleri onun genel öz yeterlik inancını üretmektedir ve bu özellik durumlar karşısında görece olarak süregendir (Chen, Gully ve Eden, 2004; Smith, Kass, Rotunda ve Schneider, 2006).

Bandura (1997), öze yönelik inançlardaki bu tür genelleştirmelerin davranışın iyi yordayıcıları olmadığını ileri sürmektedir. *Genel öz yeterlik inançları daha çok psikolojik iyilik haliyle ilişkili* görülmektedir (Tong ve Shanggui, 2004). Bandura (1997), *bağlamsal ya da göreve yönelik öz yeterlik inançlarının daha çok davranışsal sonuçlarla ilişkili* olduğunu ve davranışları doğrudan etkilediğini ileri sürmektedir. Buna göre, yeterlik inançları belirli bir bağlama ne kadar özelleştirilirse, o bağlamdaki davranışsal sonuçlar o kadar başarılı bir biçimde yordanabilir. Bandura kendi çalışmalarında bu düşüncelerini doğrulayan bulgular elde etmiştir.

Hem bağlamsal hem de genel öz yeterlik algısı geniş bir araştırma alanında, birçok farklı değişken ile ilişkileri açısından incelenmiştir. Öz yeterlik konusunda yapılmış araştırmalar öz yeterlik olgusunun bireysel güdülenmişlik düzeyi ile kişisel amaç ve istekleri gerçekleştirmeye olan bağlılıkla, bir eylemde gösterilecek çaba miktarıyla, güçlükler karşısında gösterilecek direncin düzeyiyle, başarı ve başarısızlık yüklemelerinin doğasıyla ve karmaşık görevlerdeki performans etkililiği ile ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Desivilya ve Eizen, 2005). Genel öz yeterlik algısının bazı değişkenlerle ilişkisinin incelendiği araştırma bulguları, (Desivilya ve Eizen, 2005; Erez ve Judge, 2001; Judge, Van Vianen ve De Pater, 2004; Luszczynska, Gibbons, Piko ve Teközel, 2004; Luszczynska, Scholz ve Schwarzer, 2005; Schwarzer ve Scholz, 2000) bağlamsal öz yeterlik algısının insan davranışları üzerindeki çok yönlü etkisinin genel öz yeterlik algısı için de büyük ölçüde doğrulandığını ortaya koymaktadır.

Alanyazında genel ve bağlamsal öz yeterlik ile davranışsal sonuçlar arasındaki ilişkilerin ele alındığı çalışmalar incelendiğinde, Bandura'nın görüşlerini destekleyen bulguların yanında bu görüşlerle çelişen bulgulara da rastlanmaktadır (Chen ve diğerleri, 2001; Luszczynska ve diğerleri, 2005; Smith ve diğerleri, 2006). Bir çalışmada, öz yeterliğin davranış niyetlerini yordadığı; fakat gerçek davranışı yordamadığı rapor edilmektedir (Terry ve O'Leary, 1995). Ancak bu konuda araştırmacılar arasındaki yaygın kanı, bağlamsal öz yeterliğin davranışı genel öz yeterlikten daha iyi yordadığı biçimindedir (Luszczynska ve diğerleri, 2005).

Bir çalışmada, *öz yeterlik* ile *genel öz yeterlik* arasında düşük bir ilişki olduğu ve genel öz yeterliğin belirli bir alana yönelik davranışlarla ilişkili olmadığı görülmüştür. Aynı çalışmada, genel öz yeterliğin daha çok başa çıkma davranışlarını yordadığı belirlenmiştir. Bu araştırmanın bulgularına göre, yüksek genel öz yeterlik inançları daha çok etkili başa çıkma stratejilerinin (plan yapma, bilgi araştırma, soruna olumlu yaklaşma gibi) seçimiyle ilişkili iken, düşük genel öz yeterlik inançları da daha

çok pasif başa çıkma davranışlarıyla (kendini kınama ya da ilgisini kesip davranışsal olarak bir şey yapmama gibi) ilişkidir. Araştırmacılar bu bulgularını, *öz yeterlik* inançları ile *genel öz yeterlik* inançlarının bazı benzerlikleri dışında *iki ayrı sosyal-bilişsel yapı* oldukları biçiminde yorumlamaktadır (Luszczynska ve diğerleri, 2005).

Genel öz yeterlik bir kişinin birden fazla alanda yapacağı davranışlarını yordamaya yarayan, ölçülebilir bir özelliktir. Chen ve diğerleri (2001), Schwarzer ve Jerusalem (1995) ve Sherer, Maddux, Mercandante, Prentice-Dunn, Jacobs ve Rogers (1982) bu psikolojik yapıyı ölçmeye yönelik araçlar geliştirmişlerdir. Genel Öz yeterlik Ölçeği, algılanan öz yeterliği genel anlamda değerlendirmektedir. Bu değerlendirmede bireyin, tüm stresli yaşam olaylarına uyum sağlama ve günlük yaşamın zorluklarıyla başa çıkmadaki yeterliği hakkında sahip olduğu zihinsel kestirimini belirlemek amaçlanmaktadır (Scholz ve Schwarzer, 2005).

Ülkemizde kişilerin belirli bir alandaki kendi yeteneklerine yönelik algılarının değerlendirmesini içeren bağlamsal öz yeterlik algılarını ölçmeye yönelik araçların geliştirildiği ya da uyarıldığı çalışmalara (Aşkar ve Dönmez, 2004; Bıkmaz, 2002; Bilgin, 1999; Işıksal ve Aşkar, 2003; Karadeniz, 2005; Yılmaz, Köseoğlu, Gerçek ve Soran, 2004) rastlanmakla birlikte, genel öz yeterliği ölçmede kullanılacak geçerlik güvenilirlik çalışmaları yapılmış bir genel öz yeterlik ölçeğine rastlanmamıştır.

Schwarzer ve Jerusalem'in (1995) geliştirdikleri Genel Öz Yeterlik Ölçeği (GSE) farklı çalışmalarla 25'den fazla dile uyarlanmıştır. Luszczynska, Gutiérrez-Doña ve Schwarzer'in (2005) beş dilde; Luszczynska ve diğerlerinin (2005) üç dilde; Rimm ve Jerusalem'in (1999) bir dilde; Scholz ve diğerlerinin (2002) 25 dilde; Schwarzer ve Born'un (1997) 13 dilde; Schwarzer, Born, Iwawaki, Lee, Saito ve Yue'nin (1997) dört dilde; Zhang ve Schwarzer'in (1995) bir dildeki versiyonlarını inceledikleri çalışmaları buna örnek olarak gösterilebilir. Schwarzer ve Jerusalem'in (1995) geliştirdikleri Genel Öz Yeterlik Ölçeğinin 25 dildeki versiyonlarının psikometrik özelliklerinin incelendiği çalışmada genel öz yeterliğin evrensel bir yapı olduğu vurgulanmaktadır (Scholz ve diğerleri, 2002). Bu nedenle, Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin (General Self-Efficacy Scale) geçerlik güvenilirlik çalışmaları yapılarak Türkçe'ye uyarlanması bu araştırmanın birincil amacını oluşturmaktadır.

Bazı araştırmalarda (Rimm ve Jerusalem, 1999; Scholz ve diğerleri 2002; Schwarzer ve Born, 1997; Schwarzer ve Scholz, 2000) genel öz yeterliğin cinsiyete bağlı farklılık gösterdiği belirlenirken, Scholz ve diğerlerinin (2002) araştırmasında da genel öz yeterliğin yaş ile çok düşük düzeyde anlamlı ilişki gösterdiği belirlenmiştir. Araştırmacılar bu durumu genel öz yeterliğin yaştan bağımsız bir olgu olduğu biçiminde yorumlamışlardır. Yukarıdaki araştırma bulguları dikkate alınarak bu çalışmada Türkçe'ye uyarlanan ölçekten alınan puanların cinsiyet ve yaş değişkenlerine bağlı olarak farklılık gösterip göstermeyeceğinin belirlenmesi de amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Grubu

Bu çalışmada araştırma grubu uygun örnekleme yöntemi ile oluşturulmuştur. Ulaşılabilirlik ve elverişlilik esasına dayalı olan uygun örnekleme yöntemi bazı araştırma konularında bilgilerin hızlıca toplanması amacıyla tercih edilen bir yöntemdir (Berg, 2001). Uygun örnekleme yöntemi ile seçilen 693 kişilik araştırma grubunun 292'si Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğrencilerinden, 234'ü Gazi Üniversitesi Mesleki ve Teknik Eğitim Fakültesi öğrencilerinden ve 167'si de Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) Eğitim Fakültesi öğrencileri ile ÇOMÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden oluşmuştur. Yaşları 17 ile 39 arasında değişen öğrencilerin 377'si kız, 316'sı erkektir. Öğrencilerin 131'i üniversite birinci sınıf, 232'si ikinci sınıf, 243'ü üçüncü sınıf, 51'i dördüncü sınıf öğrencisi iken; 63 öğrenci de lisansüstü programa devam etmektedir. Lisansüstü programı öğrencilerinin yaşları lisans öğrencilerinin yaşlarından daha büyük olacağından bu öğrenci grubu araştırma grubuna özellikle alınmıştır. Bunun genel öz yeterliğin yaşa bağlı olarak farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesine katkıda bulunacağı düşünülmüştür. Öğrencilerin bölümlere göre dağılımı Tablo-1'deki gibidir:

Tablo 1.

Öğrencilerin Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Öğrenci Sayısı
BÖTE	39
Zihinsel Engelliler Öğretmenliği	72
İngilizce Öğretmenliği	23
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	46
Matematik Öğretmenliği	99
Rehberlik ve Psikolojik Danışma	72
Okulöncesi Öğretmenliği	102
Fen Bilgisi Öğretmenliği	69
Otomotiv Öğretmenliği	48
Talaşlı Üretim Öğretmenliği	60
EYDTP Tezsiz Y.L. Programı	63
Toplam	693

Veri Toplama Araçları

Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçe'ye uyarlama çalışması için General Self-Efficacy Scale (GSE), Stresle Başa Çıkma Ölçeği (SBÖ) ve Rosenberg Öz Saygı Ölçeği (RÖSÖ) kullanılmıştır.

General Self-Efficacy Scale-GSE (Genel Öz Yeterlik Ölçeği)

General Self-Efficacy Scale ilk olarak 1979 yılında, Jerusalem ve Schwarzer tarafından Almanya'da geliştirilmiştir. İlk geliştirildiğinde 20 maddeden oluşan ölçek, 1981'de aynı araştırmacılar tarafından revize edilmiş ve madde sayısı 10'a indirilmiştir.

Takip eden yıllarda, dörtlü likert tipi (tamamen yanlış=1 - tamamen doğru=4) ölçek formundaki bu ölçek bir çok dile çevrilmiş, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları yapılmıştır (Scholz ve diğerleri, 2002).

Scholz ve diğerlerinin (2002), genel öz yeterlik ölçeğinin 25 dildeki versiyonlarını kullanarak elde ettikleri verilerine dayalı olarak hesapladıkları madde-toplam korelasyonlarında birkaç istisna dışında tüm maddelerin .30 ile .77 arasında değerler aldığı görülmüştür. Yine 25 dildeki versiyonlarını kullanarak elde ettikleri verilere dayalı olarak toplamda hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayısı .86, her bir ülke örneklemini için ayrı ayrı hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayıları da .75 ve .91 arasında bulunmuştur. 25 ülke verilerine ayrı ayrı Faktör Analizi uygulanmıştır. Kaiser-Guttman öz değer ölçütü ve çizgi grafiği sonuçları neredeyse tüm ülkeler için tek faktörlü çözüme işaret etmiştir. Daha sonra doğrulayıcı faktör analizi uygulanarak tek faktörlü ve iki faktörlü çözümler test edilmiştir. Analiz sonucunda iki faktörlü çözüm reddedilmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ölçeğin tek faktörlü olduğu varsayımını desteklemiştir (Scholz ve diğerlerinin, 2002).

Stresle Başa Çıkma Ölçeği (SBÖ)

Türküm'ün (2002) 498 üniversite öğrencisinden veri toplayarak geliştirdiği ölçek, beşli likert tipi (tamamen uygun=5 - hiç uygun değil=1) ölçek formunda hazırlanmış 23 maddeden oluşmaktadır. SBÖ, sosyal destek arama, soruna yönelme ve sorunla uğraşmaktan kaçınma olmak üzere üç alt ölçekten oluşmaktadır. SBÖ Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ile .43, Beck Umutsuzluk Ölçeği ile .32, Problem Çözme Envanteri ile de .31 korelasyon gösterdiği belirlenmiştir. SBÖ'nün bütünü için hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayısı .78 iken alt ölçekler için .85, .80, .65'tir. Test tekrar test korelasyon katsayısı ölçeğin bütünü için .85 iken alt ölçekler için .68, .71 ve .67'dir. Ölçeğin bütününden ve alt ölçeklerden alınan puanın yüksekliği, kişinin ilgili stresle başa çıkma yollarını kullanma eğilimini yansıtmaktadır (Türküm, 2002).

Rosenberg'in Öz Saygı Ölçeği (RÖSÖ)

Rosenberg Öz Saygı Ölçeği genel öz saygıyı ölçmeyi amaçlayan tek boyutlu bir ölçektir. Hem ergenlere hem de yetişkinlere uygulanabilmektedir. Dörtlü likert tipi ölçek formundaki 10 maddeden oluşan RÖSÖ'de seçenekler çok doğru=4 - çok yanlış=1 biçimindedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 10-40 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan düşük puan düşük öz saygı düzeyini, yüksek puan da yüksek öz saygı düzeyini göstermektedir. RÖSÖ'nün Türkçe'ye uyarlama çalışması Çuhadaroğlu (1986) tarafından yapılmıştır. RÖSÖ'nün benzer ölçekler geçerliği için psikiyatrik görüşmeler kullanılmıştır. Psikiyatrik görüşmelerden alınan puanlarla RÖSÖ puanları arasında hesaplanan korelasyon katsayısı .71 olarak bulunmuştur. RÖSÖ'nün test tekrar test güvenirlik katsayısı .75 olarak hesaplanmıştır.

İşlem

Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlama çalışmaları orjinal ölçek hakkında bilgi toplanması ile başlamıştır. Ölçeği geliştiren araştırmacılardan Türkçe'ye uyarlama çalışması için izin istenmiş ve onay alınmıştır. GSE ölçeğinin Türkçe'ye uyarlaması çeviri-yeniden çeviri çalışması yoluyla yapılmıştır. Bu amaçla, on maddeden oluşan ölçek araştırmacı tarafından Türkçe'ye çevrilmiştir. Aynı ölçek iki alan uzmanı tarafından da Türkçe'ye çevrilmiştir. Araştırmacı tarafından yapılan çevirinin uygunluğu diğer iki çeviri çalışması ile karşılaştırılarak test edilmiştir.

Türkçe çevirisi yapılan ölçek taslağı iyi düzeyde İngilizce bilen bir alan uzmanı tarafından tekrar İngilizce'ye çevrilmiştir. Daha sonra, araştırmacı ve çeviriyi yapan uzman birlikte çalışarak yeniden İngilizceye dönüştürülmüş ölçek ile orjinal ölçekteki bir birinin karşılığı olan maddeleri anlam birliği açısından değerlendirmeye tabi tutmuştur. Bu değerlendirme sonucunda, yeniden İngilizce'ye çevrilen ölçek ile orjinal ölçek maddelerinin aynı anlamı ifade ettiği belirlenmiştir. Son halini alan Türkçe çeviri ölçek taslağının bu haliyle genel öz yeterliği ölçmedeki yeterliğinin değerlendirilmesi konusunda altı alan uzmanının görüşlerine başvurulmuştur. Tüm uzman değerlendirmelerinin olumlu olmasından hareketle, ölçeğin Türkçe formunun geçerlik güvenilirlik çalışmaları için uygulanmaya hazır hale geldiği kanaatine ulaşılmıştır. Bu işlem aynı zamanda ölçeğin uzman geçerliğini de göstermektedir. Ölçek formu 2005-2006 öğretim yılı güz döneminde 711 öğrenciye ders saatlerinde izin alınarak uygulanmış ve katılımlarında gönüllülük esasına uyulmuştur. Eksik işaretleme yapan 18 öğrenciye ait ölçek formu işlem dışı bırakılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları geçerli kabul edilen 693 ölçekteki veriler kullanılarak yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler faktör analizi, korelasyon analizleri ve t-testi ile çözümlenmiştir. Genel öz yeterlik ölçeğinin yapı geçerliği için Faktör Analizi ve Varimax Döndürme teknikleri; ölçeğin ölçüt geçerliği için de Pearson Momentler Çarpımı korelasyon analizleri kullanılmıştır. Ölçek maddelerinin ayırt edici olup olmadıklarının belirlenmesi için madde analizi yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği ile ilgili olarak alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve test-tekrar test korelasyonlarına bakılmıştır.

GÖYÖ puanlarının cinsiyete ve yaşa bağlı anlamlı bir farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla bağımsız örneklemlili t-testi yapılmıştır. GÖYÖ puanlarının yaşa göre anlamlı bir farklılaşma gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan analizlere Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencileri dahil edilmemiştir. Bunun nedeni bu öğrenci grubunun yaşlarının araştırma grubundaki diğer öğrencilerin yaşlarından gelişimsel olarak çok farklı olmasıdır. Araştırma grubundan Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencileri çıkarıldığında kalan 630 öğrenci yaş aralıkları "17-20" ve "21-30" olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Yaşa bağlı bu sınıflamaya göre iki grup arasında GÖYÖ puanları arasında bir farklılık olup olmadığına bakılmıştır.

BULGULAR

GÖYÖ'nün Geçerlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Ölçeğin yapı geçerliği için Faktör Analizi ve Varimax Döndürme teknikleri kullanılmıştır. GÖYÖ'nün faktör analizi sonuçları Tablo-2'de sunulmuştur.

Tablo 2.
GÖYÖ'nün Faktör Analizi Sonuçları

Madde No	Döndürme Öncesi Yük Değeri		Döndürme Sonrası Yük Değeri		
	Faktör Yüğü	M	S	Faktör-1	Faktör-2
1	.55	3.36	.56		.79
2	.47	3.01	.59		.41
3	.51	2.94	.58	.59	
4	.70	2.95	.56	.69	
5	.72	2.91	.60	.72	
6	.61	3.27	.57		.77
7	.62	2.97	.66	.65	
8	.57	3.09	.56	.45	
9	.57	3.14	.52		.56
10	.64	2.79	.66	.67	

Açıklanan Varyans
Toplam : % 47
Faktör-1: % 26.4
Faktör-2: % 20.5

Faktör Analizi sonucunda, toplam varyansın % 47'sini açıklayan ve öz değeri 1'den büyük olan iki faktör elde edilmiştir. Döndürme öncesinde tüm ölçek maddelerinin ilk temel bileşenden pozitif yönde ve .47'nin üzerinde yük aldığı görülmüştür. İlk temel bileşenin özdeğeri 3.66'dır. Maddelerle ilgili olarak tanımlanan iki faktörün ortak varyanslarının bir madde dışında (.24), .33 ile .63 arasında değiştiği görülmüştür.

Varimax Döndürme'si sonucu, özdeğerleri 1'den büyük (2.64 ve 2.06) iki faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Birinci faktör ölçeğe ilişkin toplam varyansın % 26.4'ünü, ikincisi % 20.5'ini açıklamaktadır. İki faktörün açıkladıkları toplam varyans % 47'dir. Döndürme sonrasında, ölçeğin birinci faktörünün altı maddeden (3,4,5,7,8,10), ikinci faktörünün dört maddeden (1,2,6,9) oluştuğu belirlenmiştir. Birinci faktörde yer alan maddelerin faktör yük değerleri .45 - .72 arasındadır. İkinci faktörde yer alan maddelerin faktör yük değerleri .56 - .79 arasındadır. İlk faktörde yer alan maddeler zorluklarla başetmede çaba göstermeyi ve dirençli olmayı vurguladıklarından, bu faktöre "çaba ve direnç" ismi verilmiştir. İkinci faktörde yer alan maddeler zorluklarla başetmede yetenek ve kendine güveni vurguladıklarından, bu faktöre de "yetenek ve güven" ismi verilmiştir.

GÖYÖ'nün ölçüt geçerliğini incelemek için SBÖ ve RÖSÖ kullanılmıştır. GÖYÖ ile sözü edilen iki ölçekten alınan puanlar arasındaki korelasyon katsayıları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.
GÖYÖ ile SBÖ ve RÖSÖ Arasındaki Korelasyonlar

Ölçekler	n	GÖYÖ
SBÖ	128	.15
SBÖ (Sosyal Destek Arama Alt Ölçeği)	128	-.03
SBÖ (Soruna Yönelme Alt Ölçeği)	128	.40**
SBÖ (Sorunla Uğraşmaktan Kaçınma Alt Ölçeği)	128	-.05
RÖSÖ	128	.38**

*p<.05 **p<.01

Tablo 3'te görüldüğü gibi GÖYÖ ile SBÖ'nün bütünü arasında anlamlı bir ilişki bulunmazken, GÖYÖ ile SBÖ'nün Soruna Yönelme Alt Ölçeğinden alınan puanlar arasında ($r=.40$, $p<.01$) pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır. GÖYÖ ile RÖSÖ puanları arasında ($r=.38$, $p<.01$) yine pozitif yönde, orta düzeyde anlamlı bir ilişki vardır.

GÖYÖ'nün Güvenirlik Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Ölçek maddelerinin ayırt edici olup olmadıklarının belirlenmesi için madde analizi yapılmıştır. Maddelerin hesaplanan toplam puanla olan korelasyon katsayıları .37 ile .59 arasında değişmektedir. Ölçeğin güvenirliliği ile ilgili olarak alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve test-tekrar test korelasyonlarına bakılmıştır. Birinci bileşenin alfa iç tutarlılık katsayısı .79, ikinci bileşenin .63 olarak hesaplanmıştır. On maddenin toplamda hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayısı ise .83 olarak bulunmuştur.

Test-tekrar test güvenirliliği için ölçeğin ilk kez uygulandığı üç üniversiteden toplam 11 bölümün dokuzunda (Otomotiv Öğretmenliği, Talaşlı Üretim Öğretmenliği, İngilizce Öğretmenliği, BÖTE, EYDTP Tezsiz Y.L. Programı, Zihinsel Engelliler Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışma, Okulöncesi Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği) öğrencilere GÖYÖ sekiz hafta arayla ikinci kez uygulanmıştır. Her iki uygulamaya katılan 370 üniversite öğrencisinden elde edilen verilere dayalı olarak test-tekrar test güvenirliliği için hesaplanan korelasyon katsayısı ($r=.80$, $p<.01$)'dir. Bu bulgular ölçeğin Türkçe versiyonunun güvenilir olduğunu düşündürmektedir. GÖYÖ'deki tüm maddeler olumlu yönde puanlanmakta ve 10 ile 40 arasında puan alınmaktadır. Yüksek puan genel öz yeterliğin yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

GÖYÖ Puanlarının Cinsiyet ve Yaş Değişkenlerine Göre Farklılaşım Farklılaşmadığına Yönelik Bulgular

GÖYÖ puanlarının cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılaşım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklemli t-testi sonuçları Tablo 4'te sunulmaktadır.

Tablo 4.
GÖYÖ Puanlarının Cinsiyete Göre t-Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	S	sd	t	(p)
Kadın	377	26.96	3.14	691	3.75	.01
Erkek	316	27.88	3.30			

GÖYÖ puanları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(691)} = 3.75$, $p < .01$]. Erkek öğrencilerin GÖYÖ puanları ($\bar{X}=27.88$) kız öğrencilerin puanlarından ($\bar{X}=26.96$) daha yüksektir. Bu bulgu, GÖYÖ puanları ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

GÖYÖ puanlarının yaşa göre anlamlı bir farklılaşım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklemli t-testi sonuçları Tablo 5'te sunulmaktadır.

Tablo 5.
GÖYÖ Puanlarının Yaşa Göre t-Testi Sonuçları

Yaş	n	\bar{X}	S	sd	t	(p)
17-20	257	27.00	3.37	628	2.43	.05
21-30	373	27.65	3.19			

GÖYÖ puanları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$t_{(628)} = -2.43$, $p < .05$]. Yaşları 21-30 arasında olan öğrencilerin GÖYÖ puanları ($\bar{X}=27.65$) yaşları 17-20 arasında olan öğrencilerin puanlarından ($\bar{X}=27.00$) daha yüksektir. Bu bulgu, GÖYÖ puanları ile yaş arasında anlamlı bir ilişki olduğu şeklinde de yorumlanabilir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Genel Öz Yeterlik Ölçeği'nin Türkçe versiyonunun faktör analizi sonuçları özdeğeri 1'in üstünde olan (2.64 ve 2.06) iki faktörlü bir yapı göstermiş ve bu faktörler toplamda varyansın % 47'sini açıklamıştır. Ölçeğin pek çok farklı dildeki versiyonları kullanılarak yapılan çalışmalar özdeğeri büyük (4.4 ile 4.9 arasında) ve varyansın yaklaşık %50'sini açıklayan tek faktörlü bir yapıyı ortaya çıkarmıştır (Rimm ve Jerusalem, 1999; Schwarzer ve Born, 1997; Schwarzer ve Scholz, 2000). Sonuç olarak,

alanyazındaki araştırma bulguları, GÖYÖ'nün farklı versiyonlarının neredeyse tamamında tek faktörlü bir yapının varlığını doğrulamaktadır. Bu çalışmada ise, ölçek iki faktörlü bir yapı göstermiştir. Bu farklılık ölçme teknikleriyle ilgili ya da örneklem grubuyla ilgili nedenlerden kaynaklanmış olabileceği gibi kültürel bir özelliğin yansımaları da olabilir.

Bu çalışmada GÖYÖ'nün Türkçe versiyonunun ölçüt geçerliği için SBÖ ve RÖSÖ ölçekleri kullanılmıştır. GÖYÖ puanlarının stresle başa çıkma stratejilerinden soruna yönelme alt ölçek puanlarıyla ($r=.40$, $p<.01$) anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki gösterdiği ortaya konulmuştur. Bu bulgu, aktif başa çıkma stratejilerinin yüksek genel öz yeterlikle ilişkili olduğu biçimindeki diğer araştırma bulgularıyla (Devonport ve Lane, 2006; Lane, Jones ve Steven, 2002; Luszczynska ve diğerleri, 2005; Schwarzer ve Scholz, 2000) tutarlılık göstermekte ve stres algısı ile genel öz yeterlik arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu biçimindeki araştırma bulgularını (Luszczynska ve diğerleri, 2005; Rimm ve Jerusalem, 1999) desteklemektedir. GÖYÖ ve RÖSÖ puanları arasındaki ($r=.38$, $p<.01$) anlamlı ve pozitif yöndeki ilişki alanyazındaki diğer araştırma bulguları (Judge ve diğerleri, 2004; Luszczynska ve diğerleri, 2005) ile paralellik göstermektedir.

Bu çalışmada ölçek maddelerinin ayırt edici olup olmadıklarının belirlenmesi için yapılan madde analizinde maddelerin hesaplanan toplam puanla olan korelasyon katsayılarının .37 ile .59 arasında olduğu belirlenmiştir. GÖYÖ'nün pek çok farklı dildeki versiyonları kullanılarak elde edilen verilere dayalı olarak hesaplanan madde-toplam korelasyonları, birkaç istisna dışında .30 ile .74 arasında bulunmuştur (Rimm ve Jerusalem, 1999; Schwarzer ve Born, 1997; Scholz ve diğerleri, 2002). Ölçeğin Türkçe versiyonunun madde analizinde, madde toplam korelasyonlarının tamamının .30'un üstünde olduğu ve bu bulgunun da sözü edilen diğer araştırma bulgularıyla büyük benzerlik içermesi nedeniyle, ölçeğin Türkçe versiyonundaki tüm maddelerin ayırt edici olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada GÖYÖ'nün test-tekrar test güvenilirliği için 370 üniversite öğrencisinden elde edilen verilere dayalı olarak hesaplanan korelasyon katsayısı ($r=.80$, $p<.001$)'dir. Ölçeğin güvenilirliği ile ilgili olarak hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayılarının ölçek bileşenleri için .79 ve .63, on maddenin toplamı için de .83 olduğu belirlenmiştir. GÖYÖ'nün farklı dillerdeki versiyonları için hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayıları .78 ile .91 arasında değişmektedir (Luszczynska ve diğerleri, 2005; Rimm ve Jerusalem, 1999; Schwarzer ve Born, 1997). Ölçeğin Türkçe versiyonu için hesaplanan alfa iç tutarlılık katsayıları ölçeğin diğer versiyonları için hesaplanan iç tutarlılık katsayıları ile tutarlılık göstermiştir.

Bu çalışmadaki bulgular erkeklerin genel öz yeterliklerinin kadınlara oranla anlamlı bir biçimde daha yüksek olduğunu göstermiştir. Farklı kültürlerde yapılmış bazı araştırma bulguları da (Rimm ve Jerusalem, 1999; Scholz ve diğerleri, 2002; Schwarzer ve Born, 1997; Schwarzer ve Scholz, 2000) erkeklerin genel öz yeterliklerinin kadınların genel öz yeterliklerinden daha yüksek olduğunu göstermiştir. Ancak Scholz ve diğerlerinin (2002) 25 ülkeyi kapsayan kültürler arası çalışmalarında bazı ülkeler için erkeklerin genel öz yeterlik puanları kadınların puanlarından anlamlı bir biçimde daha

yüksek bulunmuşsa da, bu bulgu tüm kültürler için tutarlılık göstermemiştir. Araştırma bulguları arasındaki bu farklılıklar, kültürler arası farklılıklardan ya da ölçmedeki farklılıklardan kaynaklanmış olabilir. Türkçe versiyonla ilgili çalışmanın bulguları da dahil edilerek, bazı kültürlerde erkeklerin kızlardan daha yüksek bir genel öz yeterliğe sahip olma eğilimi içinde oldukları söylenebilir.

Bulgular, yaşça daha büyük olanların genel öz yeterliklerinin yaşça daha küçük olanlara oranla anlamlı bir biçimde daha yüksek olduğunu göstermiştir. 25 ülke örneklemini üzerinde yapılan bir çalışmada yaş ve genel öz yeterlik düzeyi arasında $r=.07$ 'lik oldukça düşük bir korelasyon bulunmuştur. Bu bulgu genel öz yeterliğin yaştan bağımsız bir yapı olduğu biçiminde yorumlanmıştır (Scholz ve diğerlerinin, 2002). Türkçe versiyonun kullanıldığı bu çalışmada genel öz yeterliğin yaşa bağlı olarak farklılaşması nedeniyle genel öz yeterliğin yaştan bağımsız olduğu düşünülmektedir.

GÖYÖ'nün Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirlik analizlerinden elde edilen bulgulardan hareketle, on maddeli bu ölçeğin genel öz yeterliği ölçmede geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabilmesi düşünülmektedir.

Bulgular genel öz yeterliğin, stresle başa-çıkma stratejileri, öz saygı, cinsiyet ve yaş değişkenleri ile ilişkili bir yapı olduğuna işaret etmektedir.

Genel öz yeterlik inançlarının daha çok psikolojik iyilik haliyle ilişkili görülmesine (Tong ve Shangui, 2004), davranışsal sonuçlarla daha az ilişkili bulunmasına (Bandura, 1997) ve daha çok başa-çıkma davranışlarını yordadığının belirlenmesine (Luszczynska ve diğerleri, 2005) yönelik alanyazın bulguları dikkate alındığında, bu olgunun insanların olaylar üzerindeki kendi kontrollerine yönelik inançlarıyla, yaşam doyumlarıyla, kendini düzenleme davranışlarıyla ve duyu durumlarıyla (olumlu ve olumsuz) ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle bundan sonra yapılacak araştırmalarda genel öz yeterlik inançlarının bu kavramlarla ilişkisinin sorgulanmasının faydalı olacağına inanılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aşkar, P. ve Dönmez, O. (2004). Eğitim yazılımı geliştirme öz yeterlik algısı ölçeği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 3 (6), 259-274.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84 (2), 191-215.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Bıkmaz, F.H. (2002). Fen öğretiminde öz yeterlik inancı ölçeği. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 1 (2), 197-210.

- Bilgin, M. (1999). 14-18 Yaş grubu ergenlere yönelik sosyal yetkinlik beklentisi ölçeği geliştirilme çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (12), 7-15.
- Berg, B.L. (2001). *Qualitative research methods for the social sciences* (Fourth edition). Boston, MA: Allyn & Bacon.
- Chen, G., Goddard, T. & Casper, W. J. (2004). Relating general and work-specific self-evaluations and work-related control beliefs to an expanded job attitudes criterion. *Applied Psychology: An International Review*, 53, 349-370.
- Chen, G., Gully, S.M. & Eden, D. (2001). Validation of a new general self-efficacy scale. *Organizational Research Methods*, 4, 62-83.
- Chen, G., Gully, S.M. & Eden, D. (2004). General self-efficacy and self-esteem: toward theoretical and empirical distinction between correlated self-evaluations. *Journal of Organizational Behavior*, 25, 375-395.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adölesanlarda benlik saygısı*. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Ankara.
- Desivilya, H.S. & Eizen, D. (2005). Conflict management in work teams: the role of social self-efficacy and group identification. *The International Journal of Conflict Management*, 16 (2), 183-208.
- Devonport, T.J. & Lane, A.M. (2006). Relationships between self-efficacy, coping and student retention. *Social Behavior and Personality*, 34 (2), 127-138.
- Endler, N. S., Speer, R. L., Johnson, J. M., Flett, G. L. (2001). General self-efficacy and control in relation to anxiety and cognitive performance. *Current Psychology*, 20 (1), 36-53.
- Erez, A. & Judge, T.A. (2001). Relationship of core self-evaluations to goal setting, motivation, and performance. *Journal of Applied Psychology*, 86, 1270-1276.
- Işıksal, M. ve Aşkar, P. (2003). İlköğretim öğrencileri için matematik ve bilgisayar öz yeterlik algısı ölçekleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (25), 109-118.
- Judge, T.A., & Bono, J.E. (2001). Relationship of core self-evaluation traits--self-esteem, generalized self-efficacy, locus of control, and emotional stability--with job satisfaction and job performance: A meta-analysis. *Journal of Applied Psychology*, 86, 80-92.
- Judge, T.A., Van Vianen, A.E.M. & De Pater, I.E. (2004). Emotional stability, core self-evaluations, and job outcomes: A review of the evidence and an agenda for future research. *Human Performance*, 17 (3), 325-346.
- Karadeniz, C. (2005). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya alanına ilişkin öz yeterlik inancı ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 63-69.

- Lane, A.M., Jones, L. & Steven, M.J. (2002). Coping with failure: The effects of self-esteem and coping on changes in self-efficacy. *Journal of Sport Behavior*, 25 (4), 331-345.
- Luszczynska, A., Gibbons, F.X., Piko, B.F. & Teközel, M. (2004). Self-regulatory cognitions, social comparison, and perceived peers' behaviors as predictors of nutrition and physical activity: A comparison among adolescents in Hungary, Poland, Turkey, and USA. *Psychology and Health*, 19 (5), 577-593.
- Luszczynska, A., Gutierrez- Dona, B. & Schwarzer, R. (2005). General self-efficacy in various domains of human functioning: Evidence from five countries. *International Journal of Psychology*, 40 (2), 80-89.
- Luszczynska, A., Scholz, U. & Schwarzer, R. (2005). The general self-efficacy scale: Multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139 (5), 439-457.
- Rimm, H. & Jerusalem, M. (1999). Adaptation and validation of an estonian version of the general self-efficacy scale (ESES). *Anxiety, Stress, and Coping (Anxiety Stress Coping)*, 12 (3), 329-345.
- Scherbaum, C.A., Cohen-Charash, Y. & Kern, M.J. (2006). Measuring general self-efficacy: A comparison of three measures using item response theory. *Educational and Psychological Measurement*, 66 (6), 1047-1063.
- Scholz, U., Gutierrez- Dona, B., Sud, S. & Schwarzer, R. (2002). Is general self efficacy a universal construct? *European Journal of Psychological Assessment*, 18 (3), 242-251.
- Scholz, U. and Schwarzer, R. (2005). The general self-efficacy scale: Multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139 (5), 439-457.
- Schwarzer, R., & Born, A. (1997). Optimistic self-beliefs: Assessment of general perceived self-efficacy in thirteen cultures. *World Psychology*, 3, 177-190 [Online]: Retrieved on 30-December-2006, at URL: http://web.fu-berlin.de/gesund/publicat/ehps_cd/health/world14.htm
- Schwarzer, R., Born, A., Iwawaki, S., Lee, Y.-M., Saito, E., & Yue, X. (1997). The assessment of optimistic self-beliefs: Comparison of the Chinese, Indonesian, Japanese and Korean versions of the general self-efficacy scale. *Psychologia: An International Journal of Psychology in the Orient*, 40 (1), 1-13.
- Schwarzer, R. & Jerusalem, M. (1995). Generalized self-efficacy scale. In J. Weinman, S. Wright, & M. Johnston (Eds.), *Measures in health psychology: A user's portfolio. Causal and control beliefs* (pp. 35-37). Windsor, UK: NFER-Nelson.
- Schwarzer, R. & Scholz, U. (2000, August). *Cross-cultural assessment of coping resources: The general perceived self-efficacy scale*. Paper presented at the First Asian Congress of Health Psychology: Health Psychology and Culture, Tokyo, Japan. [Online] Retrieved on 12-February-2007, at URL: http://web.fu-berlin.de/gesund/publicat/world_data.htm

- Sherer, M., Maddux, J.E., Mercandante, B., Prentice-Dunn, S., Jacobs, B. & Rogers, R. (1982). The self-efficacy scale: Construction and validation. *Psychological Reports*, 51, 663-671.
- Smith, S.A., Kass, S.J., Rotunda, R.J. & Schneider, S.K. (2006). If at first you don't succeed: Effects of failure on general and task-specific self-efficacy and performance. *North American Journal of Psychology*, 8 (1), 171-182.
- Terry, D.J. and O'Leary, J.E. (1995). The theory of planned behavior: The effects of perceived behavioral control and self-efficacy. *British Journal of Social Psychology*, 34, 199-220.
- Tong, Y. and Shanggui, S. (2004). A Study on general self-efficacy and subjective well-being of low ses college students in a Chinese university. *College Students Journal*, 38 (4), 637-642.
- Türküm, A.S. (2002). Stresle başa çıkma ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2 (18), 25-34.
- Yılmaz, M., Köseoğlu, P., Gerçek, C. & Soran, H. (2004, Eylül). *Yabancı dilde hazırlanan bir öğretmen öz yeterlik ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması*. 6. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi'nde Sunulan Bildiri, İstanbul.
- Zhang, J. X., & Schwarzer, R. (1995). Measuring optimistic self-beliefs: A Chinese adaptation of the General Self-Efficacy Scale. *Psychologia*, 38(3), 174-181.

İletişim/Correspondence

Ayşe AYPAY
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Tlf: 0 222 239 37 50 Fax: 0 222 229 31 24
ayseaypay@hotmail.com

